

Decyzja
Prezydium KK
nr 86/26

ws. opinii o Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego: Europejski semestr 2026 - pakiet wiosenny (COM(2026) 200)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawia opinię do Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego: Europejski semestr 2026 - pakiet wiosenny (COM(2026) 200) zwanego dalej Dokumentem.

Dokument zasługuje na częściowo pozytywną opinię, ponieważ łączy konkurencyjność gospodarki z wysoką jakością zatrudnienia, ochroną społeczną i dialogiem społecznym. Jednocześnie zawiera postulaty fiskalne, emerytalne i podatkowe, które mogą prowadzić do przerzucenia kosztów reform na pracowników, co zasługuje na krytykę.

Poniżej przedstawiamy szczegółowe uwagi do Dokumentu.

1. Prezydium KK pozytywnie ocenia zmianę poglądu i odejście od twierdzenia, zgodnie z którym konkurencyjność ma być budowana głównie przez niskie koszty pracy i elastyczność zatrudnienia. Dokument wskazuje, że rozwój gospodarczy powinien opierać się przede wszystkim na: wysokiej jakości miejscach pracy, rozwoju umiejętności, sprawiedliwości społecznej, spójności społecznej, realizacji Europejskiego Filaru Praw Socjalnych. Stanowi to podstawę do domagania się przez Związek, aby inwestycje publiczne oraz wykorzystywane finansowanie unijne były powiązane ze standardami zatrudnienia, stabilnością umów, bezpieczeństwem pracy i przestrzeganiem praw pracowniczych.
2. Na zdecydowanie pozytywną ocenę zasługuje jednoznaczne stwierdzenie, że Polska powinna nadal przeciwdziałać segmentacji rynku pracy. NSZZ „Solidarność” podtrzymuje w tym kontekście postulat pełnego oskładkowania umów

cywilnoprawnych, co w ocenie Prezydium KK stanowiłoby silny, realny instrument przeciwdziałania segmentacji rynku pracy oraz przyniosłoby wymierne korzyści, poszerzając grupy zatrudnionych objętych pełnym zabezpieczeniem społecznym i pomogłoby zrównoważyć system emerytalny.

3. Ważnym elementem Dokumentu jest wezwanie do wdrażania reform w ścisłym dialogu z partnerami społecznymi. NSZZ „Solidarność” uważa, że realizacja tego zobowiązania musi się koncentrować na takich działaniach jak: konsultowanie założeń reform, zapewnienie partnerom społecznym dostępu do odpowiednich danych i analiz, prowadzenie negocjacji, a nie tylko formalnych konsultacji, wykorzystywanie potencjału Rady Dialogu Społecznego i branżowych form dialogu.
4. Dokument uznaje dialog społeczny oraz rokowania zbiorowe za narzędzia wzmacniające odporność gospodarczą i społeczną.
Prezydium KK podkreśla, że układy zbiorowe pracy nie mogą być traktowane jako koszt lub przeszkoda dla przedsiębiorstw, lecz jako instrument sprawiedliwego podziału efektów wzrostu gospodarczego, stabilizacji stosunków pracy, ograniczania nierówności płacowych, zarządzania zmianą technologiczną.
5. Wieloletnie postulaty rozwoju umiejętności, kształcenia zawodowego, podnoszenia kwalifikacji cyfrowych oraz stworzenie możliwości zmiany zawodu muszą wreszcie przerodzić się w realne rozwiązania dla pracowników, takie jak: prawo do finansowanego szkolenia, realizowanego w czasie pracy, udział przedstawicieli pracowników w identyfikowaniu potrzeb kwalifikacyjnych, ochrona dochodów podczas przekwalifikowania.
6. Dokument dostrzega, że transformacja technologiczna i energetyczna wymaga inwestowania w ludzi, a nie wyłącznie w infrastrukturę. Wspieranie regionów dotkniętych transformacją przemysłową, w tym regionów w Polsce powinno obejmować: gwarancje zatrudnienia lub realnej alternatywy zawodowej, dochodowe osłony, inwestycje tworzące miejsca pracy w regionach tracących dotychczasowe branże, udział związków zawodowych w planowaniu restrukturyzacji, zakaz finansowania transformacji poprzez pogarszanie warunków pracy.
7. Ważnym elementem Dokumentu są zalecenia dotyczące budownictwa mieszkaniowego dostępnego cenowo, wykorzystania gruntów publicznych i renowacji energetycznej mieszkań. Rozwój publicznego i społecznego budownictwa mieszkaniowego powinien być traktowany jako element polityki mieszkaniowej państwa, a nie wyłącznie jako uzupełnienie rynku komercyjnego.

8. Na pozytywną ocenę zasługuje podkreślenie konieczności ograniczania ubóstwa i wykluczenia, zwiększania skuteczności transferów społecznych, poprawy dostępu do usług publicznych, ochrony grup niedostatecznie reprezentowanych na rynku pracy. Ważne jest także dostrzeżenie potrzeby obejmowania ochroną społeczną nie tylko pracowników etatowych lecz również osób samozatrudnionych i pracujących w innych formach.

Jednocześnie Prezydium KK negatywnie ocenia następujące zalecenia zawarte w Dokumencie:

1. Polska w dalszym ciągu pozostaje objęta procedurą nadmiernego deficytu, co oznacza presję na ograniczenie wzrostu wydatków publicznych.

Prezydium KK nie akceptuje konsolidacji fiskalnej prowadzonej kosztem pracowników, emerytów i jakości usług publicznych. Związek będzie zdecydowanie protestował przeciwko zamrażaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, ograniczaniu zatrudnienia w usługach publicznych, obniżaniu jakości ochrony zdrowia, edukacji i pomocy społecznej, redukowaniu inwestycji społecznych.

Przed ograniczaniem wydatków społecznych powinny zostać wykorzystane możliwości zwiększenia dochodów, uszczelnienia systemu podatkowego oraz bardziej sprawiedliwego rozłożenia obciążeń.

2. Dokument zaleca Polsce poszerzenie podstawy opodatkowania i większe wykorzystywanie źródeł dochodów, które w mniejszym stopniu hamują wzrost gospodarczy. Zalecenie jest sformułowane w sposób zbyt ogólny, co może prowadzić zarówno do pozytywnych (likwidowanie nieuzasadnionych przywilejów podatkowych, uszczelnienie systemu podatkowego), jak i negatywnych działań (zwiększanie opodatkowania pracy, podwyższanie podatków konsumpcyjnych obciążających osoby o niższych dochodach, likwidację ulg ważnych dla rodzin i pracowników, przesuwanie ciężaru podatkowego na gospodarstwa domowe). Bez wskazania kierunku reformy Dokument pozostawia zbyt szerokie pole do działań niekorzystnych społecznie.

3. Dokument wielokrotnie ujmuje zatrudnienie, edukację, emerytury i usługi publiczne przez pryzmat produktywności i konkurencyjności. Zdaniem Prezydium KK prawa pracownicze nie mogą być oceniane wyłącznie przez wpływ na wzrost gospodarczy. Ochrona socjalna jest prawem społecznym, a nie tylko narzędziem aktywizacji zawodowej, natomiast usługi publiczne mają służyć realizacji praw obywateli, nawet gdy nie przynoszą bezpośrednich korzyści dla wzrostu gospodarczego w krótkim okresie czasu.

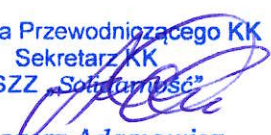
4. Dokument pozytywnie mówi o dialogu społecznym i rokowaniach zbiorowych, jednak nie formułuje wyraźnego zalecenia dla Polski dotyczącego zwiększenia zasięgu układów zbiorowych poprzez wspieranie ponadzakładowych układów zbiorowych pracy oraz tworzenie zachęt dla pracodawców do rokowań.
5. Zmniejszanie obciążeń administracyjnych i upraszczanie regulacji nie powinno prowadzić do osłabienia kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, ograniczenia obowiązków konsultacyjnych, zmniejszenia standardów BHP, ograniczeniem praw informacyjnych związków zawodowych - co może skutkować deregulacją praw pracowniczych.
6. Promocja elektryfikacji, dekarbonizacji i odejście od paliw kopalnych budzi poważne wątpliwości, biorąc pod uwagę ponoszone koszty transformacji takie jak:
 - wzrost cen energii obciążający gospodarstwa domowe,
 - zamykanie zakładów bez alternatywnych miejsc pracy,
 - finansowanie inwestycji przez ograniczanie płac i zatrudnienia,
 - brak gwarancji zatrudnienia i przekwalifikowania dla pracowników tzw. sektorów schyłkowych.

Bezpieczeństwo energetyczne powinno być oparte na zrównoważonym miksie energetycznym, uzależnionym od charakterystyki klimatycznej oraz zasobów energetycznych w poszczególnych regionach UE.

Wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw powinno być uzależnione od utrzymania zatrudnienia, poszanowania praw związkowych i zawierania porozumień transformacyjnych.

Gdańsk, 4 sierpnia 2026 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz